

– б.а.), поради близостта ѝ до циганската махала, жителите ѝ били постоянни “мушерии” на кръчмата... В тази кръчма често се приключвали пазарлъците за откуп при женитба на циганските булки, а след това вино се е леляло, зурли са свирили, даарета се думкали, кючеци са се кълчели и песни са се пеели до насита”.

Да свирят на традиционните дружествени излети на еснафите, придружени с ядене, пиене и веселби, често са канени и цигански музиканти. Във възрожденски Самоков “...циганските музиканти участват в един интересен обичай.... – годишните сбирки на еснафите, наречени “лонджи”. Тези сбирки са само мъжки, правели се обикновено преди Сирни заговезни, с обилно ядене и пиене, с много песни и инструментална музика.... Подобен тип еснафски празненства в Пазарджик се наричат “тестири”. Съобщава се, че продължават няколко дни и включвали манифестации из града, наречени “алай”, начело с тъпани, зурни и знамена”. В разходите за излета на Софийския бакалски еснаф за 1838 г. са вписани пари за музикантите „кеманежи за зяфето 32 гроша” (Пейчева 1999: 30-31, 34-35, 37, 43).

Век по-късно тази традиция продължава: „Ние хамалите – към Станкетото има една чешма – и там хамалите си правехме празника” (празнуват след Гергьовден, на 7 май – б.а.)....

Преди имаше стари хора тупанджии – с големи тупани и тънки тъпанарки, и пръчки в дясната ръка. Където свирят тупанджите там младите се нареждат да бягат – те са бегачите. Викам им „бегом” – това е за здравето на внуците – и па бягам още 200 м и после се изморявам, и те ме хващат и ме носят на гръб. Оставят ме при комисията хамали (имат си те знаме и лента), минават един-два часа и оставят яденето. Тия що са бягали оставят пари, пиене и храна. Събират се пари за касата, ядене за бедните жени (сами жени, вдовици) всеки си дава, каквото остане” (м., р. 1928 г.) (Цит. по Просто начин на живот 2004: 148-149).

В духовите музики, трайно заели място в живота на българските градове и села след Освобождението, свирят и цигани музиканти. Те обслужват различни държавни и общински мероприятия, политически партии ги ползват за свои цели.

В Пловдив по време на изборите през 1879 г. „Черни като дяволи цигани надуваха зурни, удряха тъпани, с файтон придружаваха кандидатите и агитаторите на управляващата партия и допълваха общата картина на изборната вакханлия” (Алваджиев 2000: 87).

През април 1910 г. група чирпанлии, недоволни от местната власт “предвождани от циганските тъпани отиват в кметството да го събарят.